

Finse kinderen krijgen typeles in plaats van schrijfles

© Archiefphoto ANP.
AD - Door Ton Voermans
26-11-14 - 10:16

Finse kinderen hoeven niet meer te leren schrijven met een pen. Ze krijgen typeles, daar hebben ze meer aan. Wie in het leven toch nog een keer een formulier met de hand moet invullen, krast maar blokletters. De pen is stervende.

Schrijven is heel belangrijk voor je hersenen. Het is de beweging die je met schrijven maakt. Die is goed voor de ontwikkeling van de hersenen, met name voor het deel dat de emotionaliteit bevordert.

Schrijfpedagoge en grafologe Greetje Arends

Wie schrijft
er nog met
een pen?

© Kos.

Is dat erg? 'We moeten niet naar kinderen kijken vanuit onze eigen romantiek en nostalgie.'

Het is achterhaald om kinderen jarenlang te laten zwoegen op mooie aaneengeschreven letters, stellen de Finnen. Een derde van de jongens krijgt het sowieso niet voor elkaar. De fijne motoriek van kinderen kan, denken de Finnen, ook worden ontwikkeld door extra tekenlessen en wat meer uren handvaardigheid.

Wie schrijft er nog met een pennetje? Het briefje op de koelkast is vervangen door een appje met de boodschappen. De handgeschreven sollicitatiebrief, ooit de ultieme karaktertest waar grafologen allerlei kwaliteiten van de sollicitant uit destilleerden, is verworden tot een e-mail met een cv in pdf-formaat. De schoolagenda? Allang gedigitaliseerd.

Blokletters

Op Steve Jobsschool De Ontplooiing in Amsterdam mogen ouders het zeggen of hun kinderen met een pen leren schrijven. „Standaard doen we alleen blokletters en dat kiezen de meeste ouders. Mijn kind hoeft geen schrijfletters te leren,” zegt Maurice de Hond van de iPad-school.

De Onderwijsinspectie laat scholen vrij in het aanleren van de schrijfvaardigheden als de kinderen maar met een pen overweg kunnen, laat het ministerie van Onderwijs weten. Alleen blokletters mag ook.

Schrijfpedagoge en grafologe Greetje Arends gruwet van het Finse plan. „Ik schrijf liever een brief dan een e-mail.” Al 35 jaar probeert ze kinderen die de lettervormen niet onder de knie krijgen bij te scholen. „Schrijven is heel belangrijk voor je hersenen. Het is de beweging die je met schrijven maakt. Die is goed voor de ontwikkeling van de hersenen, met name voor het deel dat de emotionaliteit bevordert. Die beweging maak je niet met je toetsenbord.”

Maar Arends verliest de strijd. Het Platform Handschriftontwikkeling, dat knokt voor behoud van de pen, schetste vorig jaar somber de stand van zaken: „De noodzaak van soepel en duidelijk kunnen schrijven wordt niet langer ingezien.”

Schrijver

Ronald Giphart © ANP.

Incidenteel

Toen ik 13 werd kreeg ik een cursus blindtypen, dát heeft mijn schrijverschap een enorme vlucht gegeven.

Schrijver Ronald Giphart

Schrijver Ronald Giphart (48) valt even stil. Het lijkt heel erg, niet meer leren schrijven met een pen, maar wanneer doe je dat nog? „Incidenteel een envelop of een formulier van school. En ik schrijf toch echt heel erg veel. Toen ik 13 werd kreeg ik een cursus blindtypen, dát heeft mijn schrijverschap een enorme vlucht gegeven.” Zijn kinderen prefereren touchscreen en toetsenbord.

De PO-raad, de koepelorganisatie voor basisscholen, begrijpt de Finnen eveneens. „We moeten leerlingen alles meegeven voor de toekomst, 21ste-eeuwse vaardigheden bijbrengen en ze niet leren hoe het 50 jaar geleden was,” zegt woordvoerder Harm van Gerven. „De staatssecretaris wil ook een nieuwe discussie over de kerndoelen in het onderwijs en ik kan me voorstellen dat er minder waarde aan wordt gehecht. Als de kinderen de fijne motoriek maar leren.”

Schrijfpedagoge Arends beziet met lede ogen de neerwaartse spiraal. „Kinderen missen de routine, waardoor ze langzamer schrijven en nog eerder naar het toetsenbord grijpen. Hun handschrift ontwikkelt zich niet meer, het blijft schools waardoor ze ook schoolser in hun denken blijven. Dat gaat samen."

Romantiek

De Hond heeft niet eens een pen op zak. „Ik schrijf alleen nog wanneer ik als scheidsrechter een gele kaart uitdeel en het rugnummer noteer." De dood van de pen is volgens hem helemaal niet erg. „We moeten niet naar onze kinderen kijken vanuit onze eigen romantiek en nostalgie."

Onderzoekster Jolien Francken van de Radboud Universiteit in Nijmegen bekeek wetenschappelijke studies naar het effect van leren schrijven met pen of toetsenbord op de leesvaardigheid. Volgens haar lijkt het erop dat mensen die met de hand leren schrijven ook gemakkelijker lezen doordat ze de letters eerder herkennen. „Maar het is niet bewezen dat kinderen die met een toetsenbord leerden schrijven slechter lezen. Echt kwalitatief goed onderzoek is er niet."

Wie toch liefdesbrieven en kattenbelletjes in zwierig schoonschrift wil kunnen opstellen: er zijn erg leuke apps voor de iPad om te leren schrijven - met de hand.